

246245

กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคมอุตสาหกรรม

มีนา พิทยโสภณกิจ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาสัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม)

ปีการศึกษา 2554

b 00250894

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

246245

กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคมอุตสาหกรรม

มีนา พิทยโสภณกิจ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม)

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

AUDITING PROCESSES FOR INDUSTRIAL OPERATIONS IN
COMPLIANCE WITH INDUSTRIAL ESTATE
REGULATIONS

MEENA PITTAYASOPONKIJ

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ENGINEERING
(INSPECTION AND ENGINEERING LAW)

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย
ของนิคมอุตสาหกรรม

ชื่อผู้เขียน นางมีนา พิทยโสภณกิจ

สาขาวิชา การตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ตูประกาย

อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

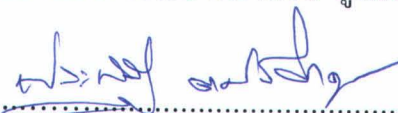

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัญดา พิศลยบุตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ตูประกาย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของ
นิคมอุตสาหกรรม

ชื่อผู้เขียน

นางมีนา พิทยโสภณกิจ

ชื่อปริญญา

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อสาขาวิชา

การตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม

ปีการศึกษา

2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ตู๊ประกาย
3. อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ตปนิยางกูร

ประธานกรรมการ

246245

โรงงานอุตสาหกรรมต้องปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับประชาชนโดยรอบได้ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษารูปแบบกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของนิคมอุตสาหกรรม และแนวทางการสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง และใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่นำมาวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาคประชาชน ภาคผู้ประกอบการ หน่วยงานอนุญาตและหน่วยงานราชการ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ เรื่องการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงของโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ความเข้าใจถึงกฎหมายที่โรงงานต้องปฏิบัติตาม และกิจกรรมที่โรงงานทำร่วมกับชุมชน โดยรูปแบบการตรวจสอบที่ได้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ การตรวจสอบแบบมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานราชการ หน่วยงานเกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงงาน การตรวจสอบที่มีการกำหนดระยะเวลาที่สม่ำเสมอ การตรวจสอบที่มีช่องทางที่สามารถแจ้ง ร้องเรียน

เพื่อให้มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายได้ รูปแบบที่มีการแยกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเข้ามา
 ร่วมตรวจสอบ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้นำ เพื่อจะได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ
 ที่เกิดจากกลุ่มเจาะจงได้ การขยายผลจากการตรวจสอบเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการ
 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยให้กลุ่มที่เคยเข้าเยี่ยมชมร่วมให้ข้อมูล/ข้อเสนอแนะ
 นอกจากนี้ โรงงานอุตสาหกรรมต้องมีการตรวจสอบภายในโรงงานโดยความร่วมมือ
 จากหน่วยงานต่าง ๆ และบุคลากรภายในโรงงานเอง การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้จัดทำรายการ
 ตรวจสอบความสอดคล้องกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม
 เพื่อให้โรงงานรู้ว่าจะต้องตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษหรือมาตรฐาน-
 ฉบับใดบ้าง แล้วทำให้การตรวจสอบมีระบบ นอกจากนี้ยังได้จัดทำรายการตรวจสอบ
 ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียสามารถใช้ในการตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมได้ การตรวจสอบ
 การปฏิบัติตามกฎหมายที่ดีควรให้ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 การจัดการวัตถุดิบ สารเคมี พลังงาน และสาธารณูปโภคของโรงงาน การตรวจสอบ
 คุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และกากของเสีย การจัดการสิ่งแวดล้อม
 และความปลอดภัยของโรงงาน การสื่อสารและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน
 ความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

ABSTRACT

Thesis Title	Auditing Processes for Industrial Operations in Compliance with Industrial Estate Regulations
Student's Name	Mrs. Meena Pittayasoponkij
Degree Sought	Master of Engineering
Major	Inspection and Engineering Law
Academic Year	2011

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Dr. Waranon Kongsong	Chairperson
2. Asst. Prof. Dr. Seree Tuprakay	
3. Dr. Prasert Tapaneeyangkul	

246245

Industrial plants must conduct operations in compliance with various environmental laws in order to live in concord with residents in nearby areas.

As such, in this thesis, the researcher investigates the auditing processes of industrial operations determining whether these plants are in compliance with environmental laws. The researcher has also provided guidelines for developing understanding and acceptance of these processes by local residents and concerned agencies. The researcher formulated these guidelines on the basis of the outcome of brainstorming sessions with a focus group.

In carrying out this investigation, the researcher performed with three groups of stakeholders. These groups were entrepreneurs, local

community residents, and government agencies issuing licenses permitting industrial operations in the areas in question.

Findings are as follows:

Most of the interviewees paid strictest heed to whether genuine or correct information was being disclosed by the industrial plants of concern. Next, in descending order of attention, were an understanding of the laws that plants must follow and cooperative activities involving the plants and community residents.

In respect to auditing patterns, the researcher found that auditing was conducted with the involvement of government agencies, concerned agencies, and local residents living near the plants. Another pattern of auditing involved designating regular times at which the auditing would take place in addition to having channels whereby complaints could be filed ensuring the environmental laws were being followed and enforced. Another pattern involved separating the stakeholders into distinct groups such that auditing was conducted by groups comprised of housewives, students and leaders. This pattern allowed for information and suggestions coming from a variety of specific stakeholder sources. Expanding on the results of auditing was another pattern of having participation in auditing. The groups who visited the plants later participated in providing information and suggestions. In addition, industrial plants themselves must conduct internal auditing in the plants with the cooperation of external agencies and plant personnel.

In this research, the researcher made a list for the conducting of auditing in the industrial plants so as to judge whether or not there is congruence with environmental laws governing the plants. This was done so as to ensure that the plants were aware that specific inspections were required to ascertain whether there was compliance with pollution abatement standards. Auditing should be conducted systematically with a checklist in hand. Such checklists would be useful for stakeholders when they audit plants.

The auditing should follow the law and should cover the following topics: compliance with legal requirements governing the management of raw materials, chemical substances, energy and the infrastructure of the plants; inspecting whether there are water, air, noise and waste controls at the plants such that environmental quality standards are met; determining whether there is proper management of the environmental effects of plant operations; issues of plant safety; communications and having channels whereby complaints can be made; having a sense of social responsibility; and participating in community activities.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความ-
กรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ตู๊ประกาย และดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร อาจารย์-
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งตรวจสอบร่าง
วิทยานิพนธ์อย่างละเอียด จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดา พิศลยบุตร และอาจารย์-
หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม
ทุกท่าน สำหรับคำแนะนำตลอดหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ วิโรจน์บุญ
รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจิตร พึ่งลัดดา รองศาสตราจารย์ ดร. ธรรมบุญ
โรจนะบุรานนท์ และดร. ประพิน ธารภูผาสยาม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข
และคำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับแบบสอบถามในการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพรเทพ ภูมิพัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรม
อีสเทิร์นซีบอร์ด สำหรับการแนะนำโรงงานเพื่อเข้าเก็บข้อมูลตามขอบเขตการวิจัย และ
อนุญาตให้เข้าศึกษาวิจัยนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ขอขอบพระคุณ คุณสุนทร
คงสุนทรกิจกุล ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ ให้ผู้วิจัยได้จัดทำการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยสละเวลาในการให้สัมภาษณ์
พร้อมทั้งตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและครอบครัว สำหรับความ-
ห่วงใย กำลังใจ และการสนับสนุน จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ประโยชน์
ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บุคคลดังกล่าวข้างต้น

มีนา พิทยโสภณกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 แนวคิดทางทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดทฤษฎี/หลักการ.....	7
วิวัฒนาการของกฎหมายสิ่งแวดล้อม	8
สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม	40
การมีส่วนร่วมของประชาชน.....	43
หลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	52
แนวคิดการยอมรับ.....	54
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
รูปแบบการวิจัย	64
ขั้นตอนและกระบวนการวิจัย	64

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา	69
ผลจากการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง.....	71
ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย	87
วิจารณ์ผลการศึกษา	107
5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการศึกษา.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	110
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถาม	113
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	120
ค จดหมายเชิญหน่วยงานราชการ	123
บรรณานุกรม	145
ประวัติผู้เขียน	147

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายการตรวจสอบ (checklist) การปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อกำหนด ด้านสิ่งแวดล้อม	74
2	รายการที่ต้องตรวจสอบ	84
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	88
4	ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป	92
5	สภาพปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคม ที่ได้รับในปัจจุบัน	97
6	การแจ้งเรื่องร้องเรียนเมื่อได้รับผลกระทบ	100
7	ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย	105